

Duurzaamheidsverslag jaagt circulaire keuzes aan

DE KRACHT VAN HERGEBRUIK: **VAN MEUBEL TOT MINDSET**

Van een lineair
circulaire

5
Nieuw,
'circulair'
meubilair

4
Distribute
ten

NAMEN VAN LINKS NAAR RECHTS

Ardaan Spruijt – Operations Director /
verantwoordelijk voor strategie en
duurzaamheid, Alvero Kantoormeubelverhuur
Rick Porcelijn – Auteur Snelstartgids Circulaire
Meubels & oprichter 16 Mammals (circulair
strategie / impactexpert)
Jeff van Eijk – Manager Sustainability &
Supply Chain, PostNL
Joris de Schepper – Manager
dienstverlening, Dienst Justitiële Inrichtingen
(DJI)
Ryanne van Rijn – Beleidsadviseur Facilitair &
Duurzaamheid, Gemeente Den Haag
Farshad Farshadpour – Domain expert
Facilities / Workplace Strategy, ABN AMRO

Hoe zorg je ervoor dat duurzaamheid niet blijft hangen in beleid en rapportages, maar daadwerkelijk gedrag in de keten verandert? Die vraag wordt steeds urgenter nu duurzaamheidsverslagen zich ontwikkelen van verantwoording achteraf naar een instrument voor sturing en samenwerking. Vanuit die vraag, en mede naar aanleiding van het verschijnen van het eerste duurzaamheidsverslag van Alvero: 'Maak gebruik van wat er al is.', ontstond de behoefte om dit gesprek breder te voeren.

TEKST: Marvin van Kempen

BEELD: Lieke Kooyman

In een kleinschalige setting gingen experts uit zowel publieke als private organisaties met elkaar in gesprek bij Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) in Utrecht over circulariteit, ketensamenwerking en de rol van duurzaamheidsverslagen als aanjager van verandering. Het rondetafelgesprek groeide uit tot een verdiepend gesprek over systeemverandering, gedrag, data en de vraag hoe organisaties elkaar daadwerkelijk in beweging krijgen.

De rode draad van de middag: circulariteit is geen losse ambitie of project, maar een fundamenteel andere manier van kijken naar producten, ketens en waarde. In die blik blijven basismaterialen en productmiddelen vaak hetzelfde en kunnen slimme keuzes voor details als verbinding en afwerking mét waardebehoud, verderop in de keten behouden blijven. Het duurzaamheidsverslag niet het eindpunt van verantwoording, maar een startpunt van dialoog en verandering. Het gesprek begon met een gepassioneerde aftrap van

Rick Porcelijn, oprichter van 16 Mammals, terwijl de statement 'Mooie dingen circulair maken' achter hem op een scherm prijkt. Als we dat willen doen hebben we volgens Rick "iedereen in de keten nodig." De som der delen vormt de kern van zijn betoog: de grootste denkfout is dat duurzaamheid wordt opgedeeld in losse thema's, terwijl materiaal, productie, gebruik en afval met elkaar verbonden zijn. Circulariteit vraagt om integratie van alle perspectieven. Niet slechts van één of twee.

LINEAIR VERSUS CIRCULAIR SYSTEEM

Om dat concreet te maken, liet hij zien hoe groot de verschillen in impact kunnen zijn tussen materiaalkeuzes die op papier vergelijkbaar lijken. Porcelijn: "Hout en RVS kunnen qua prijs misschien een factor twee of drie verschillen, maar op het gebied van CO₂-uitstoot soms een factor honderd." Daarmee werd direct zichtbaar dat traditionele economische logica niet één-op-één overeenkomt met ecologische impact. Wat goedkoop

lijkt, kan extreem belastend zijn. Porcelijn verbond dit vervolgens aan een bredere systeemrealiteit: Nederland is extreem afhankelijk van grondstoffenstromen, maar gaat er tegelijkertijd verrassend snel doorheen.

Duidelijk verhaal. We zijn extreem afhankelijk van spullen. "Maar," geeft Porcelijn aan, "we steken ze met dezelfde snelheid in de fik." Hij verwees naar enorme volumes afvalstromen zoals matrassen, meubels en hout, die jaarlijks worden verbrand. Het onderliggende probleem is volgens hem dat het systeem lineair is ingericht: we halen grondstoffen binnen, gebruiken ze relatief kort en verliezen ze vervolgens weer. Of we bewerken producten als meubilair zodanig met lijm, kit en verf, dat ze nooit meer in de oorspronkelijke kwaliteit kunnen worden hergebruikt. Een downgrade maakt hoogwaardig hergebruik in de praktijk vrijwel onmogelijk.

80 PROCENT IMPACT IN PRODUCTIEFASE

Daarbij schetste hij een macrobeeld dat de urgentie versterkt: Porcelijn: "Per jaar gebruiken we ongeveer 32.000 kilo grondstoffen per inwoner." Een groot deel daarvan komt uiteindelijk als afval terug, waarvan ongeveer 70 procent wordt gerecycled. De kern van zijn boodschap werd nog scherper toen hij de verdeling van impact over de levenscyclus toelichtte. "80 procent van alle vervuiling zit al in de productiefase, in de mijnbouw en energie-intensieve processen. In de meeste gevallen is de gebruiksfase relatief klein." Porcelijn deelde als klap op de vuurpijl dat circulaire activiteiten in Nederland op dit moment goed zijn voor ongeveer 4 procent van het bruto binnenlands product, op basis van CBS-data.

Dit is stof tot nadenken en voor een discussie: circulariteit gaat niet primair over afval scheiden of hergebruik achteraf, maar over de voorkant van de keten: ontwerp, inkoop en materiaalkeuze. Porcelijn besloot zijn betoog met een provocerende denkoefening die de afhankelijkheid van import en ketens zichtbaar maakt:

Rick Porcelijn:
80 procent van alle vervuiling zit al in de productiefase, in de mijnbouw en energie-intensieve processen

Ardaan Spruijt:
Klanten willen weten wat we doen op scope 1, 2 en 3. Die vragen leggen wij ook weer terug bij onze leveranciers.

"Wat zou er gebeuren als er de komende twee jaar geen enkel schip meer aanmeert met grondstoffen in Rotterdam?"

De vraag blijft even hangen in de ruimte en zet de toon: circulariteit gaat niet alleen over duurzaamheid, maar over economische veerkracht en schokbestendigheid. Niet vanuit groen wensdenken, maar vanuit economische realiteit. Voor onze grondstoffenzekerheid, onze industriële veerkracht, onze economische concurrentiekracht, onze geopolitieke onafhankelijkheid, onze veiligheid én onze defensie. "Kun je systeemdenken in de praktijk vertalen naar een businessmodel?", vroeg moderator Wim Kooyman, tevens directeur Smart Workplace. Waarbij Ardaan Spruijt, operations director bij Alvero, vertelde: "Wij blijven eigenaar van het meubilair dat we as a service aanbieden. Daarom maken we andere keuzes over kwaliteit, levensduur en inzet."

Door van bezit naar gebruik te gaan is aanschaf niet langer het eindpunt, maar juist het begin van een lange-

re cyclus. "Ons duurzaamheidsverslag speelt een centrale rol als intern én extern stuurinstrument", illustreerde Spruijt. "Onze klanten willen zien hoe we aan het reduceren van scope 1, 2 en 3-emissies werken. Op onze beurt stellen wij dezelfde vragen aan onze leveranciers. Zo wordt verslaglegging een manier om de complete keten in beweging te krijgen."

Hier ontstaat een belangrijk mechanisme: transparantie als ketenversneller. Wat eerst een rapportageverplichting lijkt, wordt een instrument dat vragen stelt aan leveranciers, klanten en partners. Spruijt benadrukt ook dat de rol van Alvero niet alleen in gebruik zit, maar steeds

Joris de Schepper:
Bij inkoop kijken we niet alleen naar prijs en kwaliteit, maar ook naar duurzaamheid en social return.

meer in het beïnvloeden van de inflow: "We kijken steeds vaker kritisch naar wat we inkopen. Een stoel kan er mooi uitzien, maar als hij minder lang meegaat, is dat niet langer de beste keuze." Daarmee sluit zijn verhaal direct aan op het systeemdenken van Porcelijn: de grootste impact zit niet in wat je gebruikt, maar in wat je binnenbrengt.

DATA EN KETENSTURING

In de publieke sector wordt het duurzaamheidsverslag steeds nadrukkelijker een instrument voor sturing en verantwoording. Joris de Schepper, manager dienstverlening bij DJI en gastheer van het rondetafelgesprek: "We gebruiken ons verslag om te zien waar de grootste gebruikers zitten. Dat helpt ons bij inkoopbeslissingen, waar duurzaamheid steeds vaker naast prijs en kwaliteit wordt gezet. Duurzaamheid is niet alleen de mogelijkheid tot het hergebruik van materialen, maar betekent voor ons ook het inzetten van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt."

Het verslag is daarmee volgens De Schepper niet alleen een terugblik, maar een operationeel hulpmiddel dat keuzes beïnvloedt. "En met die keuzes beïnvloeden we de markt. Zo zien we dat door onze uitvragen innovaties worden aangeboden of dat leveranciers kritischer kijken naar hun productieprocessen, om verduurzaming door te voeren." Ook binnen gemeenten groeit de rol om ketenpartners positief te beïnvloeden, al is de praktijk nog in ontwikkeling. Ryanne van Rijn, strategisch beleidsadviseur van gemeente Den Haag, ziet dat data belangrijk is door een combinatie van regelgeving, ketenafhankelijkheid en publieke verantwoording. "Leveranciers kunnen het van ons vragen en wij

aan hen," gaf ze aan. Ketendruk zien we onder andere uit afspraken van het Klimaatakkoord komen, waarin werd afgesproken om in 2050 volledig circulair en CO₂-neutraal te zijn, en de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). Hoewel laatstgenoemde primair geldt voor grotere bedrijven, werkt de druk door in de hele keten. Zo moeten leveranciers en dienstverleners rapporteren over hun impact en daardoor vragen zij data van afnemers als gemeenten.

Duurzaamheidsverslagen creëren dus een wederkerige dynamiek in de keten. Organisaties worden niet alleen beoordeeld op hun eigen prestaties, maar ook op hun vermogen om informatie door te geven en te vragen. Van Rijn benadrukte dat die ontwikkeling ook een interne organisatorische uitdaging is: "Binnen huisvesting en facilitair speelt duurzaamheid nog niet overal even sterk een rol. Daarom moeten we intern beter gaan organiseren welke data we nodig hebben en moeten we meer data verzamelen over onze assets."

DUURZAAMHEID ALS STRATEGIE

Wanneer duurzaamheid onderdeel wordt van de strategie, verschuift het gesprek van 'wat kost het' naar 'wat past binnen de langetermijn koers'. Farshad Farshadpour, domain expert facilities ABN AMRO, liet concrete voorbeelden zien: "Wij kijken niet alleen naar prijs, maar ook naar of iets past binnen onze roadmap naar zero waste in 2030. Dat betekent onder andere dat hergebruik structureel wordt ingebed in projecten en huisvesting. We proberen zoveel mogelijk bestaand materiaal opnieuw in te zetten. Nieuw kopen is echt de laatste stap. Alleen als het moet." De praktijk is vaak weerbarstiger dan de ambitie. Het organiseren van hergebruik vraagt om data, logistiek en samenwerking. Farshadpour: "Het kost veel tijd en energie om alles inzichtelijk te maken en de relevante data te verzamelen."

Ook in de logistieke sector speelt die complexiteit sterk. Zo vertelde Jeff van Eijk, strategisch ESG-lead bij PostNL, dat het postbedrijf met partners uit de hele wereld samenwerkt. "Niet overal is duurzaamheid vanzelfsprekend. Maar de markt verandert en het wordt vaker een

Farshad Farshadpour:
We kijken niet alleen naar prijs, maar of iets past binnen onze roadmap naar zero waste in 2030.

harde eis. Het wordt steeds meer een qualifier, want klanten verwachten dat we duurzaam bezorgen." Juist doordat PostNL werkt met een breed en internationaal netwerk van partners, van luchtvaartmaatschappijen tot lokale bezorgdiensten, wordt duidelijk hoe complex het is om duurzaamheid niet alleen in eigen operatie, maar door de volledige keten heen te borgen. Van Eijk vindt ABN AMRO een goed voorbeeld van hoe je met partners moet samenwerken. "Zij wonnen prijzen voor het inzetten van het duurzaamheidsbeleid en hoe ze daarin leveranciers, van groot tot klein, meenemen."

De renovatie van de Foppingadreef bij ABN AMRO in Amsterdam wordt door Farshadpour gezien als een voorbeeldproject waarin circulariteit niet aanvullend, maar leidend is in de ontwikkeling van een gebouw. In plaats van te kiezen voor volledige vernieuwing is juist gekeken naar wat behouden en hergebruikt kon worden binnen de bestaande structuur. Installaties en bouwcomponenten uit andere locaties zijn zoveel mogelijk opnieuw ingezet, en materialen zijn waar mogelijk teruggebracht in de keten in plaats van afgevoerd. Daarmee wordt het gebouw niet alleen een fysieke plek, maar ook een systeem waarin materialen meerdere levenscycli doorlopen.

Die benadering maakt het project onderscheidend. Duurzaamheid is geen losse ambitie, maar de basis van de gehele aanpak. Farshadpour: "Voor de inrichting wordt het werkplekconcept Infinity toegepast, waarin hergebruik, refurbishment en flexibiliteit centraal staan. In combinatie met energieoplossingen zoals grootschalige zonnepanelen en afspraken met de netbeheerder om slim met teruglevering om te gaan, ontstaat een gebouw dat niet alleen Paris Proof is ontworpen, maar ook functioneert als een circulaire materiaalhub." Farshadpour komt ook terug op het belang van data over assets, dat Van Rijn eerder benoemde: "Wij hebben op dit moment zeventig procent van onze inrichting assets in kaart gebracht. Zo weten we bijvoorbeeld precies hoeveel stoelen er aan het einde van het jaar uit een kantoorgebouw komen, bij een verhuizing of renovatie. Zeventig procent is mooi, hoger is beter." En hij besloot: "Wij willen dé digitale bank zijn. En een digitale bank is ook duurzaam."

IMPACT VAN COMMUNICATIE

Naast systemen en strategie kwam ook de menselijke kant nadrukkelijk naar voren. Gedrag en communicatie blijken cruciaal om circulariteit te laten landen in organisaties. De Schepper over hoe dat bij DJI gebeurt: "Af-

nemers ervaren een integrale klantreis waarin gastvrijheid, duurzaamheid en data belangrijke pijlers zijn. We laten bijvoorbeeld via QR-codes en video's de reis van gerecyclede meubels zien. Zo maken we mensen bewust en trots op wat er gebeurt." Door het verhaal achter keuzes zichtbaar te maken, ontstaat eigenaarschap en betrokkenheid. Niet alleen bij bestuurders, maar juist

Jeff van Eijk:
Het wordt steeds meer een qualifier: klanten verwachten dat we duurzaam bezorgen..

ook bij medewerkers. Zo zijn de tafels waar de experts van het rondetafelgesprek aan zitten niet nieuw, maar zijn ze eerder gebruikt op een andere locatie.

Goed communiceren blijkt cruciaal, want circulariteit botst vaak met bestaande verwachtingen over nieuw en gebruikt. Spruijt: "Klanten vinden hergebruik soms spannend, terwijl refurbishen vaak beter is dan nieuw produceren." Hier ligt een duidelijke rol voor communicatie en educatie: laten zien dat 'nieuw' niet automatisch beter is.

VERSLAG ALS STUURMIDDEL

Ondanks alle ambitie blijft de keten een grote uitda-

ging. Transparantie is niet vanzelfsprekend en kost tijd. Van Eijk: "Verduurzaming in de eigen operatie is vaak relatief goed te organiseren is, bijvoorbeeld via optimalisatie van transportstromen, maar het wordt ingewikkelder zodra de impact en verantwoordelijkheid over de volledige keten moeten worden toegewezen en gemeenten. Spruijt: "We vroegen leveranciers om Levenscyclusanalyse-data (LCA), maar kregen in het begin nauwelijks reacties. Het aantal reacties stijgt, maar kan nog veel hoger."

Die ervaring wordt breed herkend aan tafel. Het verzamelen van betrouwbare data blijkt een intensief proces dat nog in ontwikkeling is. Tegelijkertijd ontstaat juist door die inspanning beweging. Organisaties die volhouden, krijgen stap voor stap meer inzicht en invloed. Van Rijn: "Vier maanden geleden speelde dit nog nauwelijks in onze aanbestedingen. Nu zijn we ermee begonnen en het krijgt steeds meer vorm."

Aan het einde van het gesprek wordt duidelijk dat duurzaamheidsverslagen meer zijn dan een verplichting of terugblik. Ze verbinden strategie, uitvoering en communicatie en kunnen daarmee de keten daadwerkelijk in beweging zetten. "Duurzaamheid moet geen los onder-

deel zijn, maar onderdeel van je way of working. Dan wordt het een hygiënefactor," aldus De Schepper.

Die gedachte vat de middag scherp samen: circulariteit begint niet bij nieuwe technologie of beleid, maar bij een andere manier van kijken naar wat er al is. Het

Ryanne van Rijn:
De Klimaatdoelstellingen vragen dat we transparant zijn en dezelfde ambities stellen aan onszelf én aan onze leveranciers.

DUURZAAMHEIDSVERSLAGEN

Alvero publiceerde haar duurzaamheidsverslag 'Maak gebruik van wat er is'. Hierin werd uiteengezet hoe de verhuur van meubilair is uitgegroeid tot een duurzame strategische pijler voor het inrichten van werkomgevingen bij organisaties. Het opvolgende verslag heet 'Hoe wij omgaan met materialen, mensen en samenwerkingen' en verschijnt in mei 2026.

Ook PostNL publiceerde haar Annual Integrated Report / Sustainability Report, hier te vinden. Ook ABN AMRO richtte een pagina in over duurzaamheid: deze pagina. Gemeente Den Haag publiceerde op haar beurt het jaarverslag duurzaamheid en DJI het jaarverslag inclusief duurzaamheid en bedrijfsvoering.

